

Niityt kartalle ja kuntoon -webinaari kunnille

28.10.2026

Kuva: Titta Vikstedt

Euroopan unionin
osarahoittama

Taustaa

- Webinaari on tuotettu osana EU:n rahoittamaa Priodiversity LIFE -hanketta, jossa Suomen luonnonsuojeluliitto on hankekumppani.
- Edistämme hankkeessa pölyttäjien elinoloja ja haitallisten vieraslajien hallintaa.

LISÄTIETOA: www.sll.fi/polyttajat ja sll.fi/vieraslajit

WEBINAARIN OHJELMA

12:00 Tervetuloa ja webinaarin ohjelma

Ympäristökasvattaja *Emilia Pippola* (Suomen luonnonsuojeluliitto)

12:05 Virittelevä tehtävä

12:10 Naantalin niittyverkostanalyysi opinnäytetyönä

FM *Veera Tuomola* (Turun yliopisto)

12:30 Pieni tehtävä ulkona tai ulos ikkunasta katsellen

12:40 Umpeenkasuvat niityt hoitoon yhteistyöllä ja urakoinnilla

Suojeluasiantuntija *Eeva-Liisa Korpela* (WWF)

13:00 Perinnebiotooppien hoitoa kuntien ja järjestön yhteistyönä

Luonnonhoidon koordinaattori Kaisa Kauranen & hankevastaava
Jari Kurjonen (Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri)

13:20 Tehtävä pienryhmissä: Niittyverkoston kehittäminen

13:40 Yhteinen loppukeskustelu

13:50 Luonnonsuojeluliiton materiaaleja kunnille

13:55 Palaute

14:00 Webinaari päättyy

Kuva: Mauri Mahlamäki

Ohjeita tilaisuuden kulkuun

- Esitysten jälkeen sekä lopussa on aikaa keskustelulle
- Ensisijaisesti pyydä puheenvuoroa nostamalla käsi Teamsin yläpalkista:

- Toki myös chatiin saa laittaa kysymyksiä ja kommentteja
- Tilaisuutta ei tallenneta, mutta diat jaetaan pdf-muodossa: sll.fi/polyttajat

Muistutus!

- **Noudatamme turvallisemman tilan periaatteita** – kuunnellaan ja kunnioitetaan toisia sekä puututaan epäasialliseen käytökseen.
- **Kysy rohkeasti!** Tyhmiä kysymyksiä ei ole olemassa.

Kuva: Outi Neuvonen / Suomen luonnonsuojeluliitto

Mikä on lempiniittäsi?

Miksi? Missä se sijaitsee?
Kirjoita vastauksesi Padlettiin tai chattiin.

PÄÄSTETÄÄN PÄIVÄN PUHUJAT ÄÄNEEN

Naantalin kaupungin niittyverkostoanalyysi ja ekologisten yhteyksien tunnistaminen

Veera Tuomola

Niityt kartalle ja kuntoon - webinaari kunnille

28.10.2026

Tausta

Niityt

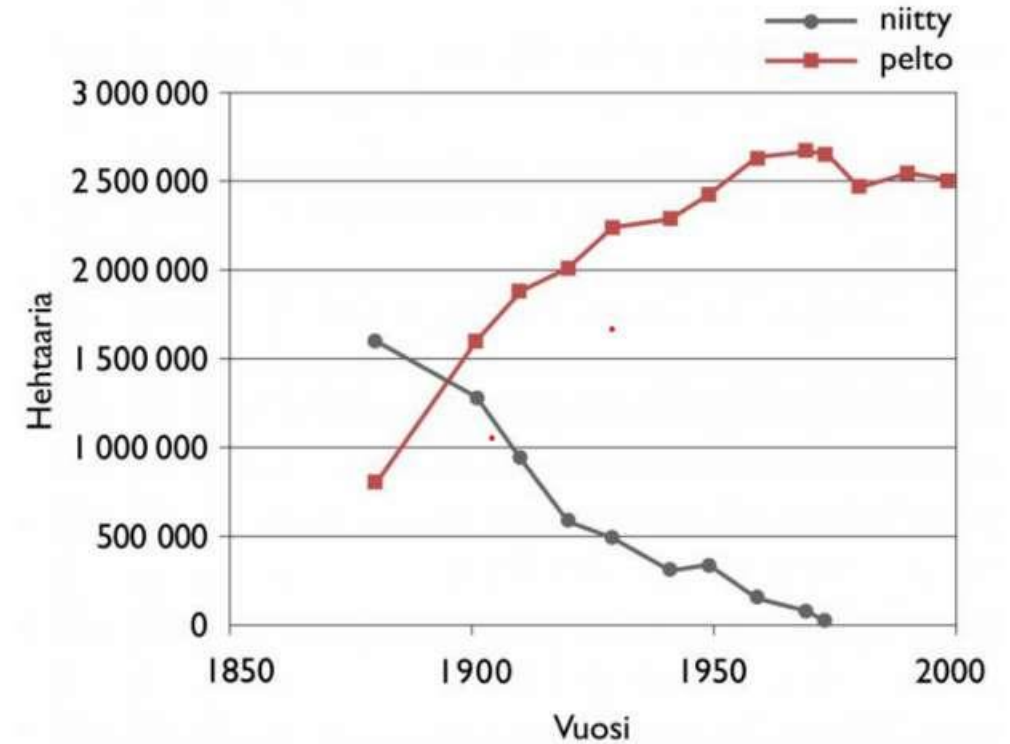
- Niityt ovat avoimia, heinä- ja ruohovaltaisia elinympäristöjä, jotka ovat syntyneet luonnollisesti tai ihmistoiminnan seurauksena.
- Ne ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuudelle, sillä ne **ylläpitävät runsasta kasvi- ja eläinlajistoa** sekä **tuottavat keskeisiä ekosysteemipalveluja**.

Perinnebiotoopit

- Perinnebiotoopit ovat perinteisen maatalouden ja karjanhoidon muovaamia elinympäristöjä, joita on käytetty esim. laiduntamiseen ja talvirehun keräämiseen.
- Niihin kuuluvat esim. erilaiset niityt, nummet, hakamaat ja metsälaitumet.
- Niitto ja laidunnus ylläpitivät alueiden avoimuutta ja mahdollistivat **monipuolisen lajiston** kehittymisen.
- Maatalouden ja karjatalouden ollessa keskeisiä elinkeinoja, perinnebiotooppien pinta-ala kasvoi Suomessa laajimmillaan jopa **1,6 miljoonaan hehtaariin**.

- Maatalouden muutosten myötä **perinteiset hoitotoimenpiteet ovat vähentyneet**, mikä on johtanut perinnebiotooppien voimakkaaseen taantumiseen.
- 1960-luvulta lähtien **perinnebiotoopeista on hävinnyt yli 90 %**, minkä vuoksi ne on luokiteltu uhanalaisiksi.
- Suomessa on nykyisin noin 2,4 milj. hehtaaria peltoa, mutta **vain 120 000 hehtaaria luonnonniittyjä ja -laitumia**, joista vain murto-osa on jatkuvassa perinteisessä käytössä.
 - Perinnebiotooppien turvaaminen edellyttää yksittäisten kohteiden tunnistamisen ja hoidon lisäksi ymmärrystä niiden muodostamasta ekologisesta verkostosta.

Niitty- ja peltoalan kehitys vuosina 1850–2000 (Suomen ympäristökeskus 2022)

Maisemaekologia ja niittyverkosto

Maisemaekologia tarkastelee elinympäristöjen sijoittumista maisemassa ja niiden välisiä yhteyksiä.

Elinympäristöjen pirstoutuminen pienentää elinympäristöjä ja lisää niiden eristyneisyyttä, mikä voi vaikeuttaa lajien leviämistä.

Kytkeytyneisyys kuvaa sitä, kuinka hyvin elinympäristöt ovat yhteydessä toisiinsa ja kuinka niiden väliset yhteydet tukevat lajien leviämistä.

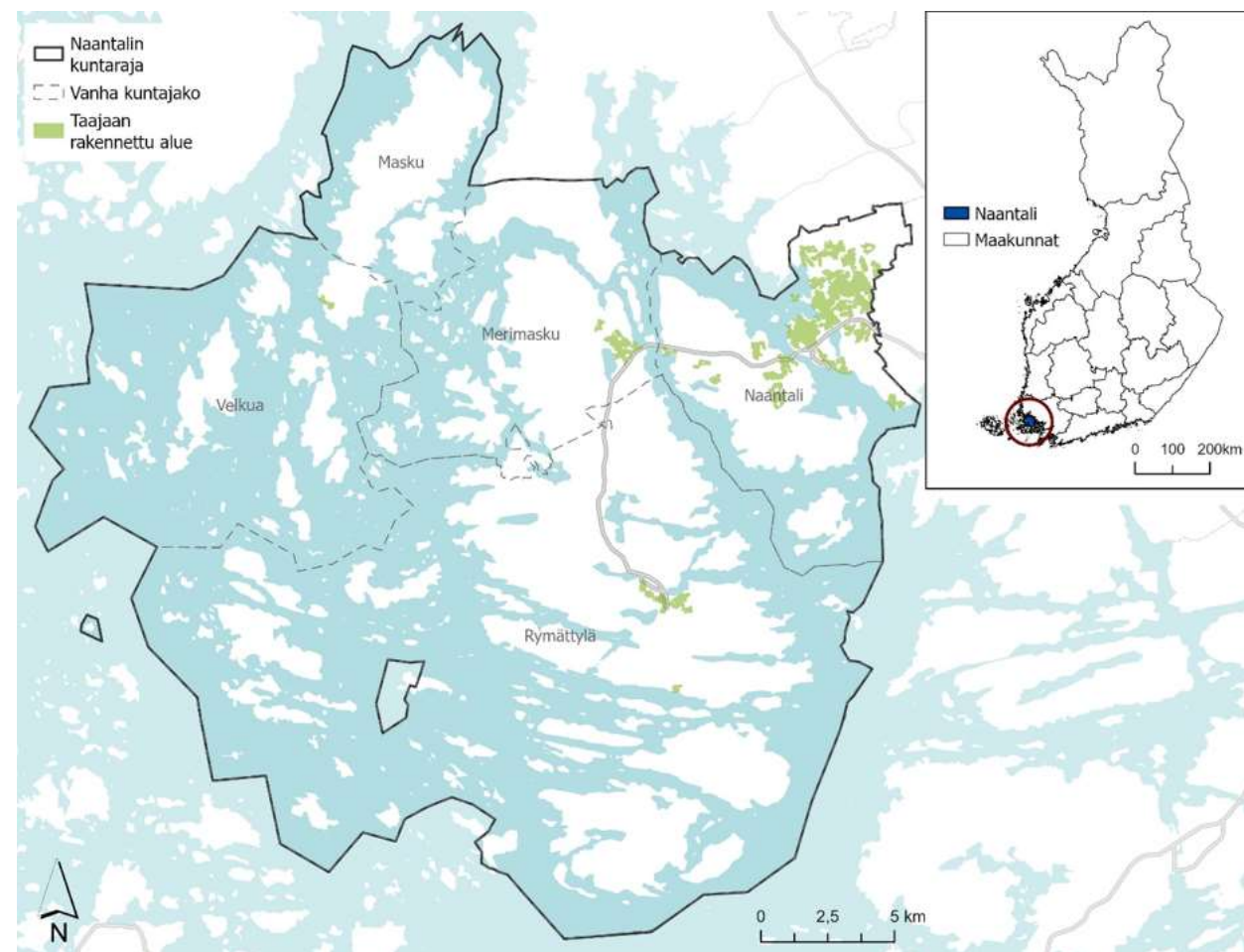
Niittyverkosto muodostuu niityistä ja muista avoimista elinympäristöistä. Sen tarkastelu auttaa tunnistamaan:

- tärkeät ydin- ja tukialueet
 - yhteyksien heikot kohdat ja katkokset
- antaa tietoa mahdollisuuksista vahvistaa verkostoa hoidon ja uusien niittyalueiden avulla.

Tutkimuksen tausta ja tavoitteet

Miksi tutkimus tehtiin?

- Naantalissa esiintyy arvokkaita niitty-ympäristöjä, jotka ovat maankäytön muutosten seurauksena vähentyneet ja pirstoutuneet.
- Niittyalueiden sijoittumisesta ja kytkeytyneisyydestä ei ollut kokonaiskuvaa → vaikeuttaa hoidon ja ennallistamisen kohdentamista.
- Tutkimus tukee kaupungin ympäristö- ja ilmasto-ohjelman tavoitteita luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa ja viheralueverkoston kehittämisessä.
 - **Tutkimuksen tavoitteena tunnistaa Naantalin niittyverkoston keskeiset alueet, arvioida niiden kytkeytyneisyyttä ja löytää kehittämiskohteita luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi.**

Tutkimusalueena oli koko Naantali, jossa yhdistyy monimuotoinen kaupunkirakenne, maatalousympäristöt ja saaristo.

Aineistot

- Tutkimuksen aineistot koostuvat useista **valtakunnallisista ja paikallisista paikkatietoaineistoista**.
- Aineistot sisälsivät tietoa perinnebiotoopeista, niityistä, viheralueista, maatalousympäristöistä sekä muista avoimista ja puoliavoimista elinympäristöistä.
- Aineistoja täydennettiin Naantalin kaupungin inventoinneilla ja luontoselvityksillä.

Aineisto	Tyyppi	Kuvaus	Käytetyt luokat	Lähde
CORINE Land Cover 2018 -maanpeiteaineisto	Rasteri	Suomen maankäyttö ja maanpeiteluokat	Golfkentät, harvapuustoiset alueet sähkölinjojen alla, kalliomaat, sisämaan kosteikot maalla, avosuot	Syke, lisenssi CC BY 4.0
MML maasto-tietokanta	Vektori	Rakennusten, tieverkon, vesistöjen, maankäyttöluokkien ja muiden maastokohteiden sijainnit.	Hautausmaa, maatalousmaa, niitty, puisto, rautatie	Maanmittauslaitos, lisenssi CC BY 4.0
Perinnebiotoopit	Vektori	Arvokkaiden perinneympäristöjen sijainnit ja rajaukset	Perinnebiotoopit	Metsähallitus, Syke, ELY-keskukset, © Metsähallitus, 2026
Yleiset alueet	Vektori	Viher- ja katualueet sekä niiden käyttötarkoitukset.	A1 arvoniitty, A2 käyttöniitty, A3 maisemaniitty, A4 avoin alue, R4 suoja- ja vaihtumisasiheralue	Naantalin kaupunki, ArcGIS Feature Service -rajapinta
Maatalousmaa 2021	Vektori	Pelto- ja viljelyalueiden sijainnit ja käyttö.	Erityissopimusalat, hakamaat ja luonnonlaitumet, nurmet väh. 5 v.	Syke (perustuu Maanmittauslaitoksen ja Ruokaviraston aineistoihin), lisenssi CC BY 4.0
Naantalin kaupungin inventoimat perinnebiotoopit	Vektori	Inventointiaineistoon perustuvat perinnebiotooppikohteiden rajaukset, digitoitu kartta-aineistosta.	Perinnebiotoopit	Naantalin kaupunki, Naantalin kaupungin perinnebiotooppiopas (PDF)
Naantalin kaupungin luontoselvitykset	Vektori	Luontoselvityksissä tunnistettujen kohteiden rajaukset, digitoitu raportti-aineistosta.	Kalliokedot, niittymäiset elinympäristöt	Naantalin kaupungin kaavoituksen luontoselvitykset (PDF)

Menetelmät

Paikkatietoanalyysi

- Niittyverkoston ydin- ja tukialueiden tunnistaminen

Maisemarakenteen analyysi

- Niittyalueiden pinta-alan, määrän ja sijainnin tarkastelu

Puskurianalyysi

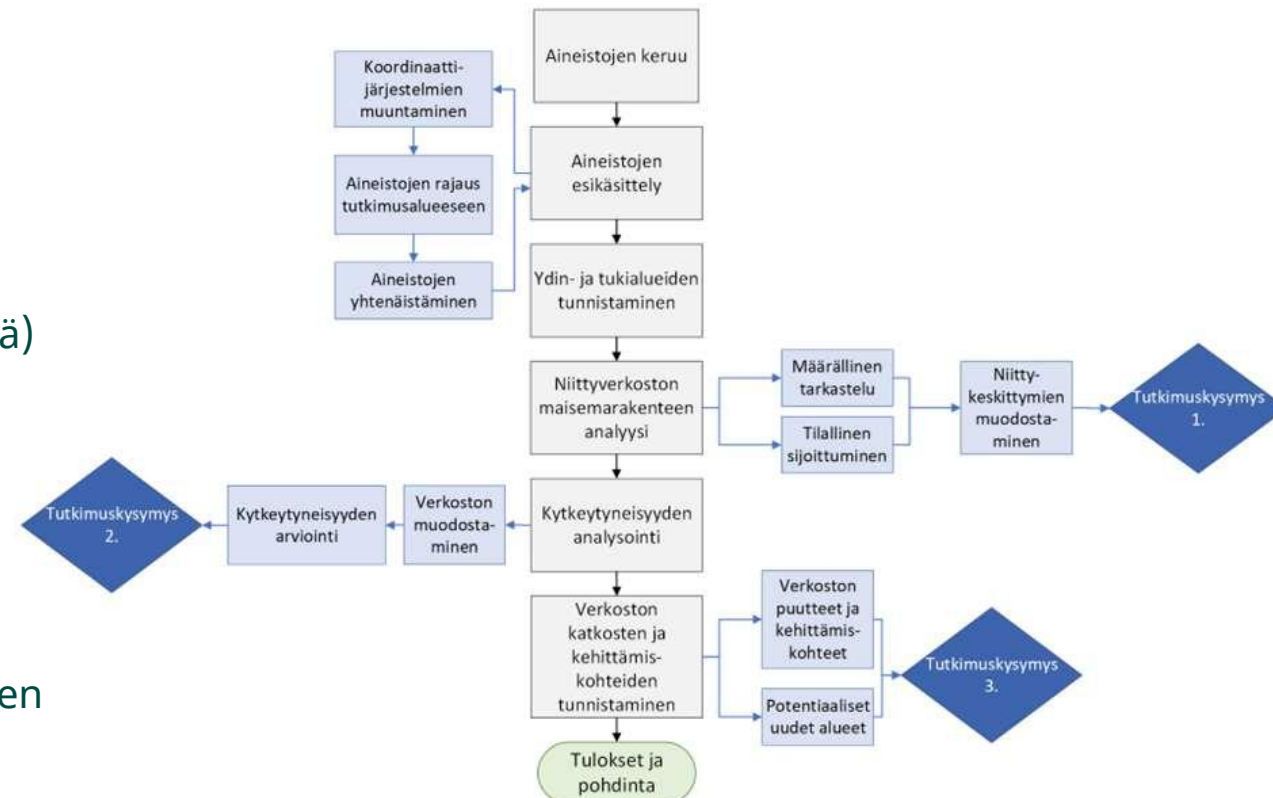
- Niittykeskittymien tunnistaminen (200 m etäisyyskynnys ja niittyjen yhteenlaskettu minimipinta-ala 4 ha keskittymän sisällä)

Graafiteoriaan perustuva kytkeytyneisyysanalyysi

- Niittykeskittymien välisten yhteyksien mallintaminen kustannuspintaan perustuvalla analyysillä.
 - Ydinalueet määritettiin niitylajistolle suotuisiksi ja muu maankäyttö korkeamman kustannuksen ympäristöksi, jolloin yhteydet ohjautuivat suotuisampien elinympäristöjen kautta

Kehittämispotentiaalin arviointi

- Verkoston katkoskohtien ja uusien kehittämisalueiden tunnistaminen

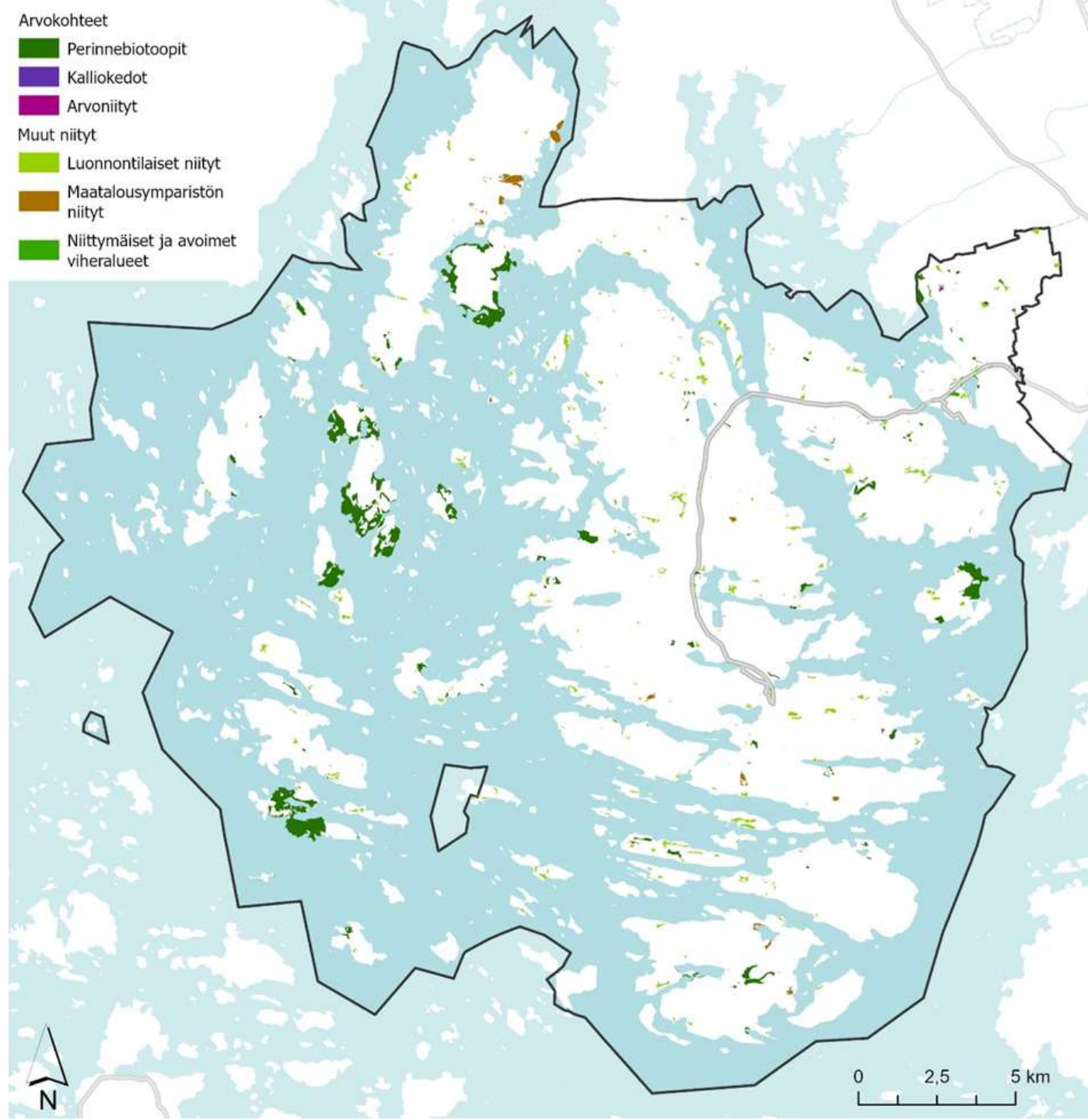

Tutkimuksen tulokset

Niittyverkoston maisemarakenne:

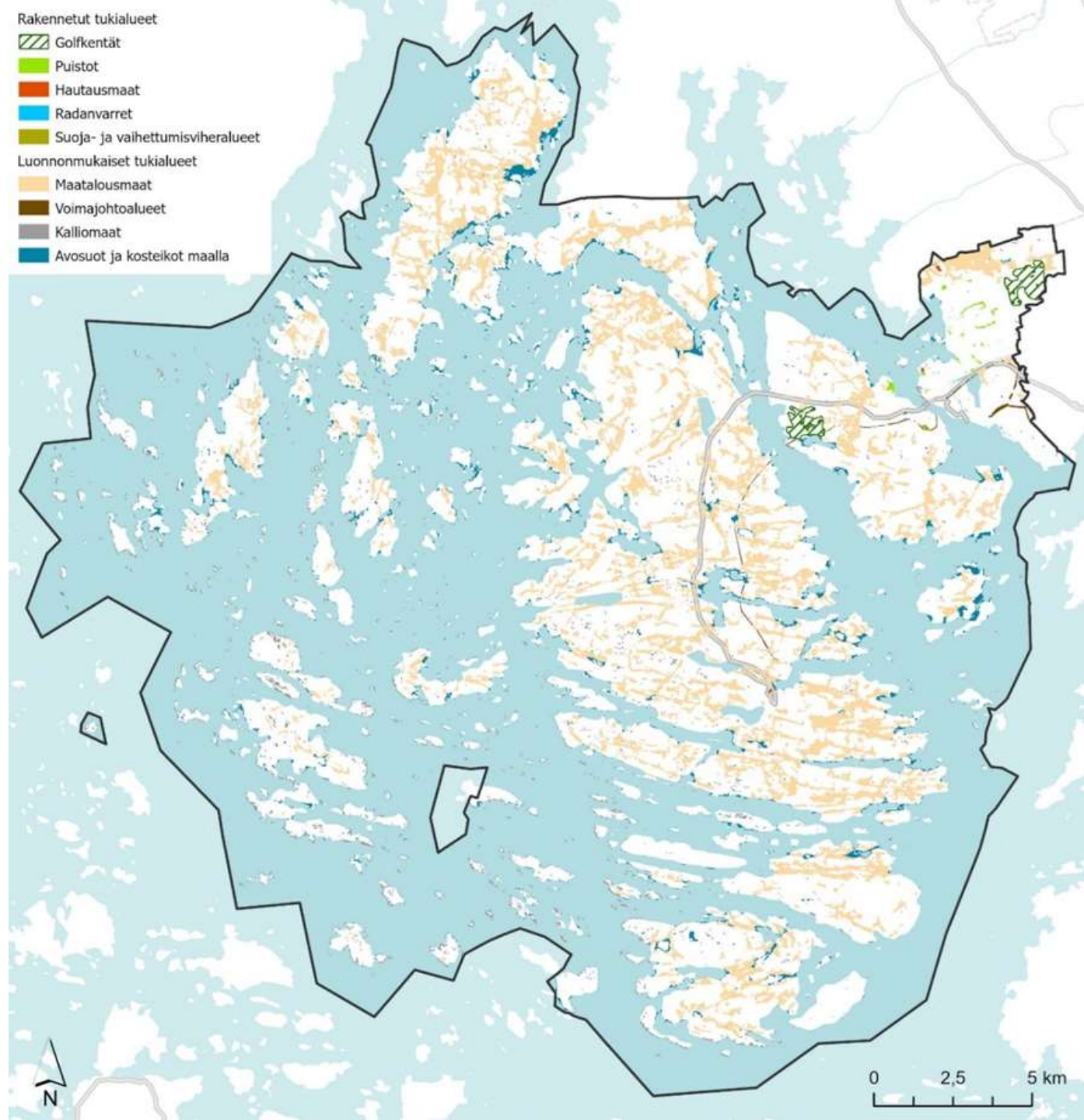
Tunnistettut ydinalueet

- Ydinalueiden kokonaispinta-ala n. **10,7 km²** (3,4 % Naantalin maapinta-alasta).
- Ydinalueet jakautuvat koko tutkimusalueelle, mutta niiden sijoittuminen vaihtelee alueittain.
- Suurimmat ja yhtenäisimmät ydinalueet sijaitsevat saaristoalueilla.
- Manneralueella ydinalueet ovat pienempiä ja hajanaisempia.

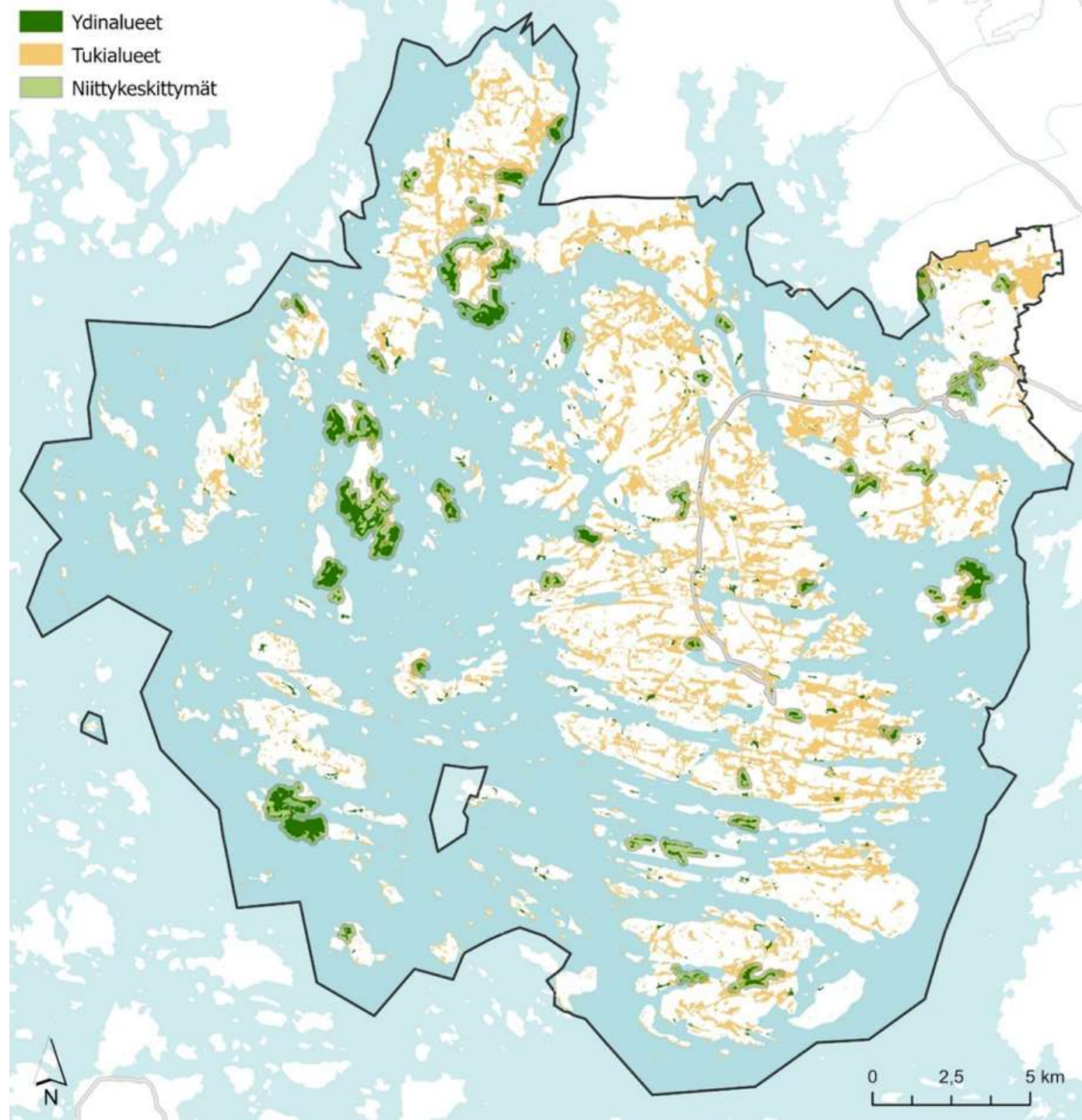
Tunnistettut tukialueet

- Tukialueiden kokonaispinta-ala on yhteensä n. **66 km²** (21,1 % Naantalin maapinta-alasta).
- Tukialueita on pinta-alallisesti huomattavasti enemmän kuin ydinalueita.
- Rakennetun ympäristön tukialueet keskittyvät taajamiin hajanaisina kokonaisuuksina.
- Luonnonmukaiset tukialueet painottuvat suuremmille saarille ja muille saaristoalueille laajempina kokonaisuuksina.

Niittykeskittymät

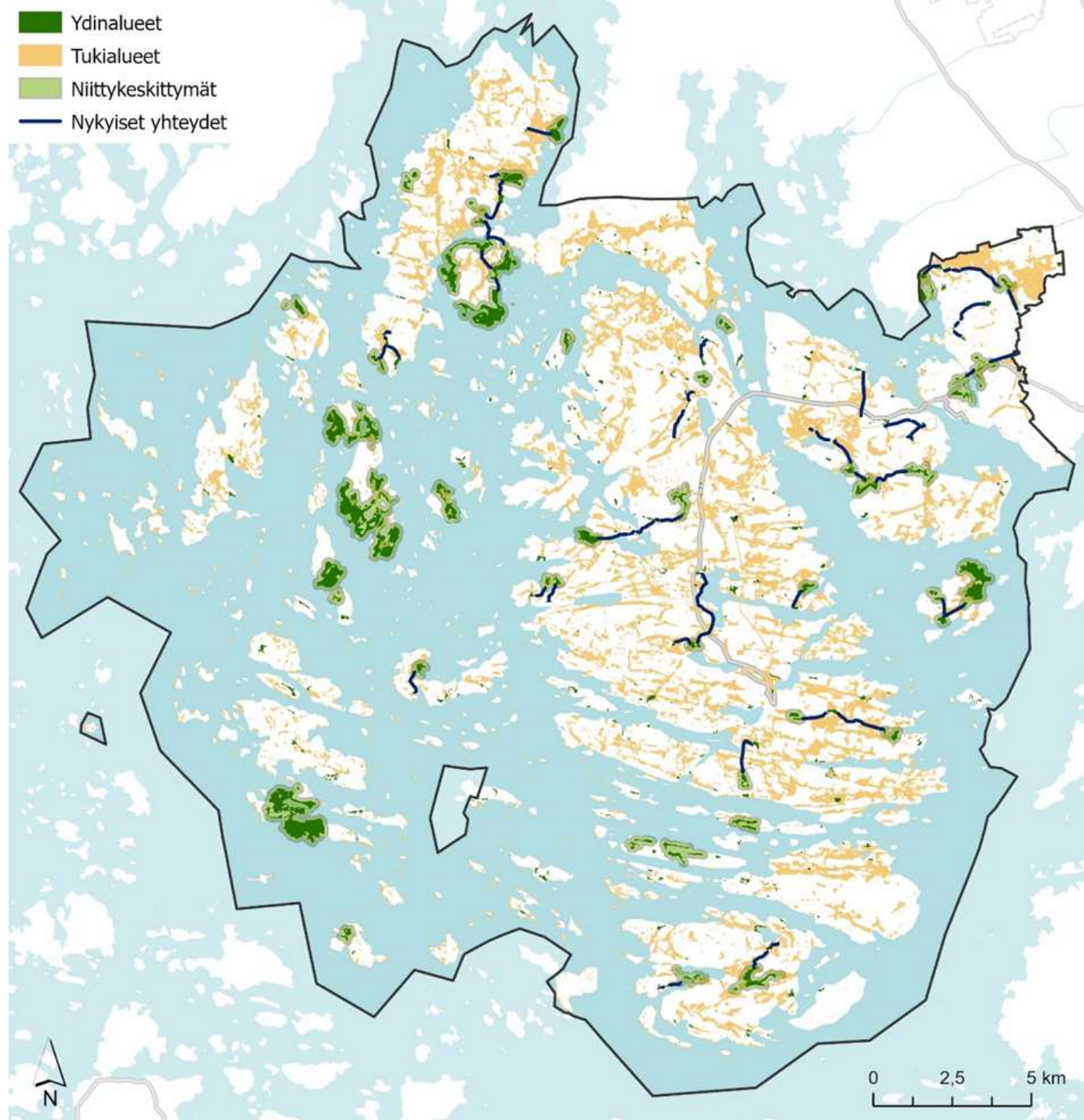
- Tunnistettiin **42 niittykeskittymää**
 - Ydinalueiden pinta-alasta **74,6 % sijoittuu keskittymiin** → sijoittuvat siis pääosin keskittymiin, vain pieni osa jää ulkopuolelle erillisiksi kohteiksi.
- Keskittymissä sijaitsevien ydinalueiden pinta-ala:
 - **4–134 ha**
 - keskiarvo **18,9 ha**.
- Rakenteessa on selvä vaihtelu:
 - Saaristossa keskittymät ovat suurimpia, kun taas muualla ne ovat pääosin pienempiä ja hajanaisempia.

Niittyverkoston kytkeytyneisyys

Niittyverkoston kytkeytyneisyys

- Alueet tulkittiin kytkeytyneiksi, jos ne sijaitsivat riittävän lähellä toisiaan tai niiden välillä oli riittävästi ydin- tai tukialueita.
- Niittykeskittymien välisiä yhteyksiä havaittiin eri puolilla Naantalia, mutta **kytkeytyneisyydessä oli alueellisia eroja.**
- Verkosto jakautuu useisiin erillisiin osaluoksiin, ja meri sekä saaristo heikentävät niiden välisiä yhteyksiä.
- Yhteydet kulkevat pääosin tukialueiden kautta, mikä korostaa niiden merkitystä niittyverkoston kytkeytyneisyydelle.

Niittyverkoston kehityskohteet

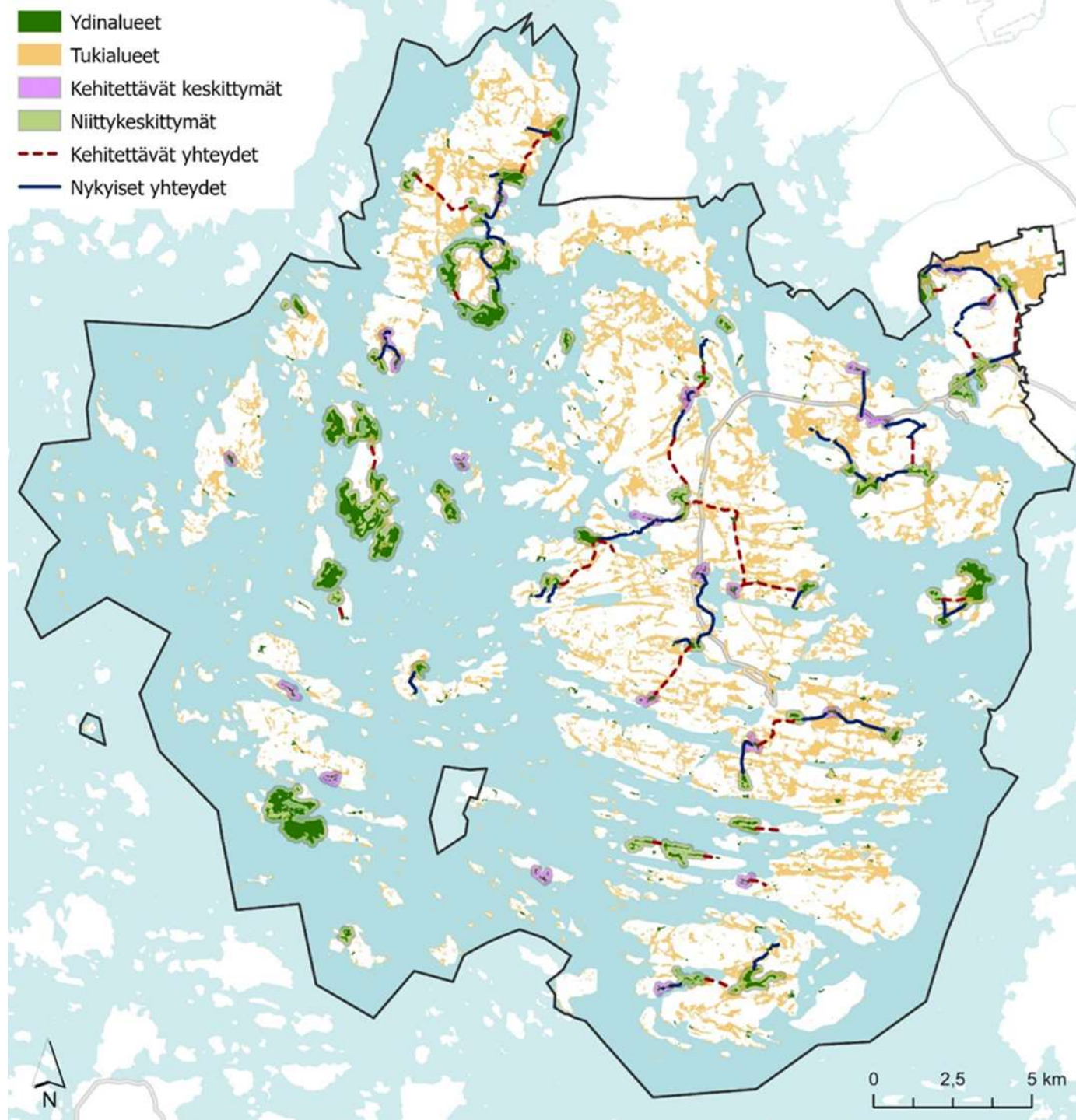
Kehitettävät yhteydet ja keskittymät

Kehitettävät yhteydet:

- Mallinnuksessa tunnistetut potentiaaliset mutta heikot tai katkonaiset yhteydet.
 - Osoittavat kohteet, joissa elinympäristöjen lisääminen/hoito voisi vahvistaa kytkeytyneisyyttä → verkostosta yhtenäisempi kokonaisuus.

Kehitettävät keskittymät:

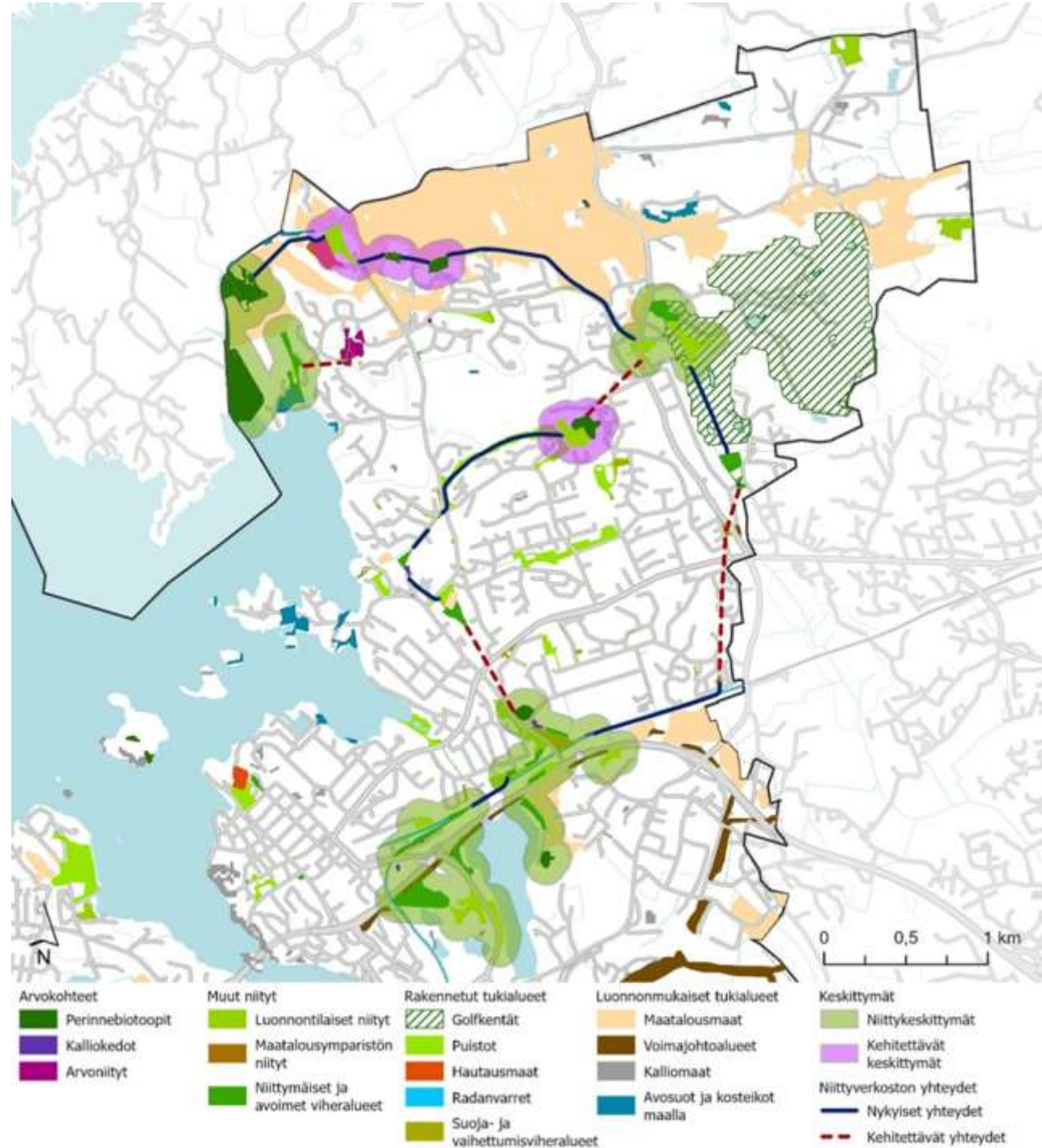
- Tunnistettiin **21 kehitettävää keskittymää** (n. 73,7 ha ydinalueita), jotka eivät täyttäneet niittykeskittymien muodostamisen kriteerejä.
- Sijoittuvat usein olemassa olevien keskittymien läheisyyteen tai niiden väliin → niiden vahvistaminen voi parantaa verkoston kytkeytyneisyyttä.

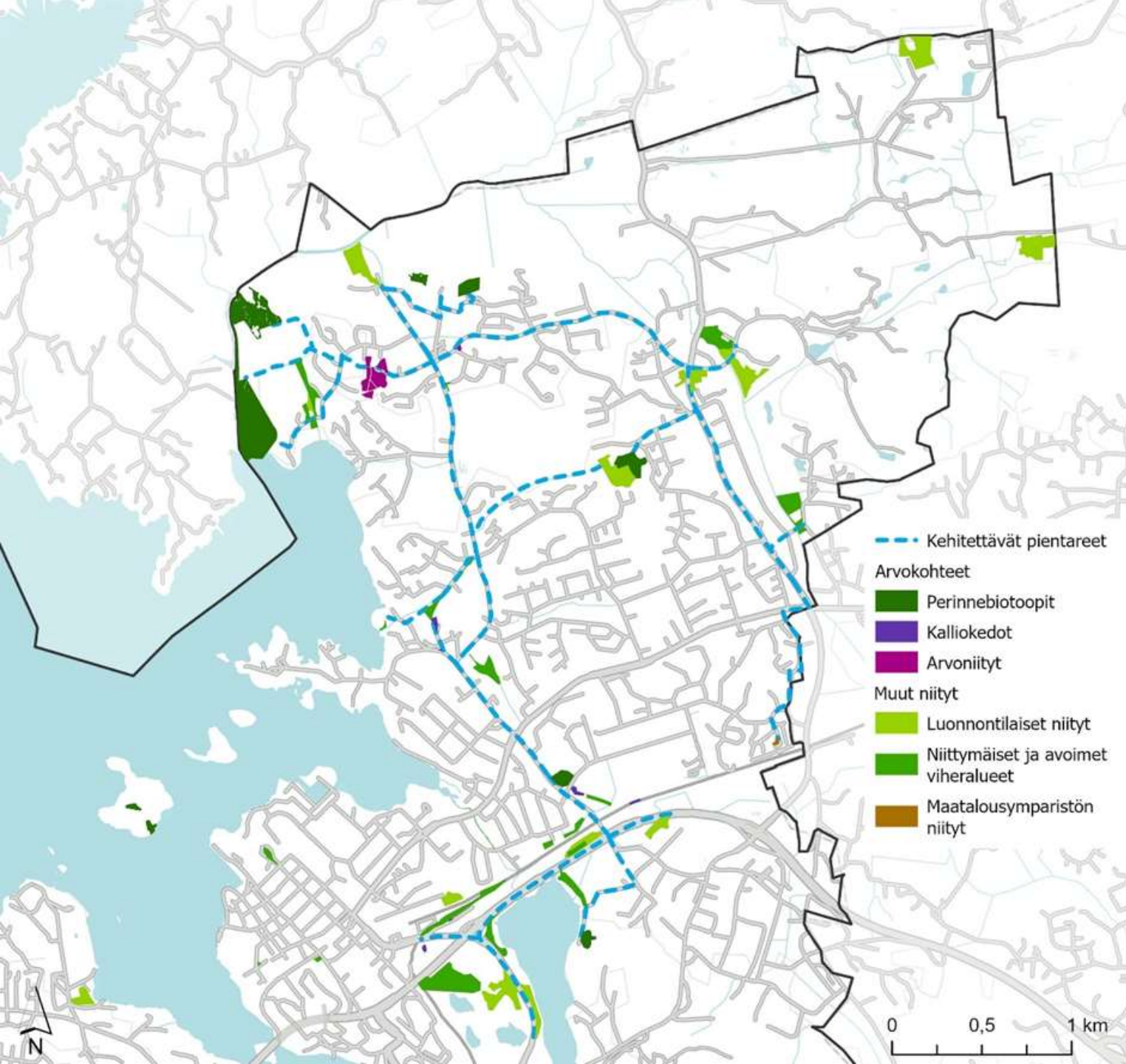

Kehitettävien yhteyksien ja keskittymien alueellinen tarkastelu

Manner-Naantali

- Alueelta tunnistettiin **4 niittykeskittymää** ja **2 kehitettävää keskittymää**.
- Keskittymien väliset etäisyydet ovat paikoin pitkiä, ja yhteydet tukeutuvat osittain tukialueisiin.
- Niittyverkoston kehittämisessä korostuvat keskittymien välisten yhteyksien vahvistaminen ja katkosten vähentäminen.

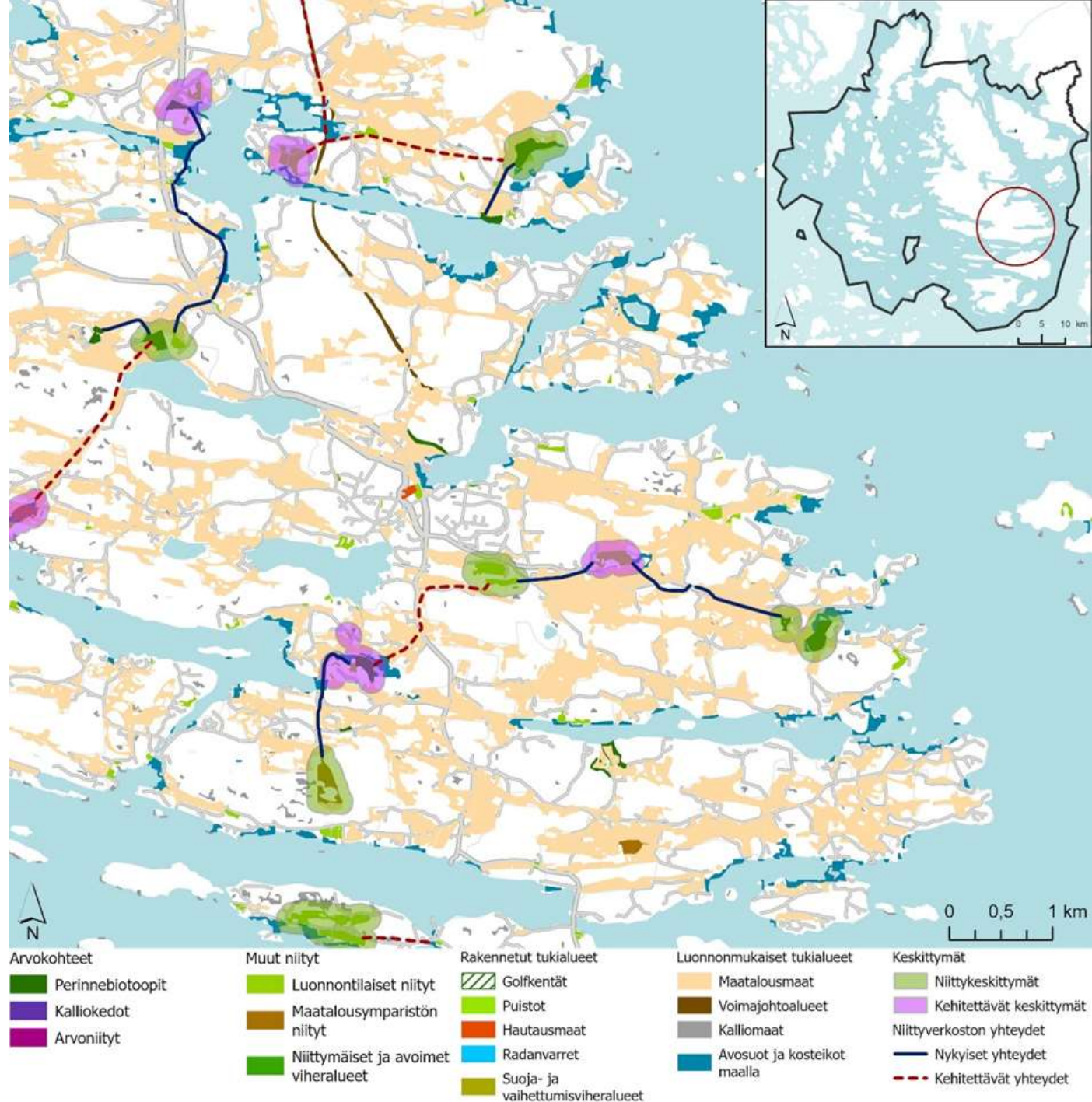

- **Tienpientareet huomioitiin erikseen,** vaikka niitä ei ollut alkuperäisessä aineistossa.
- Kaupunkiympäristössä tienpientareet voivat olla tärkeitä niittyverkoston täydentäjiä, sillä luonnontilaisia ja avoimia elinympäristöjä on paikoin vähän.
- Erityisesti ydinalueiden ja niittykeskittymien väliset tienpientareet tunnistettiin potentiaalisiksi kehittämiskohteiksi.
 - Näiden niittymäinen hoito tukisi yhteyksien muodostumista.

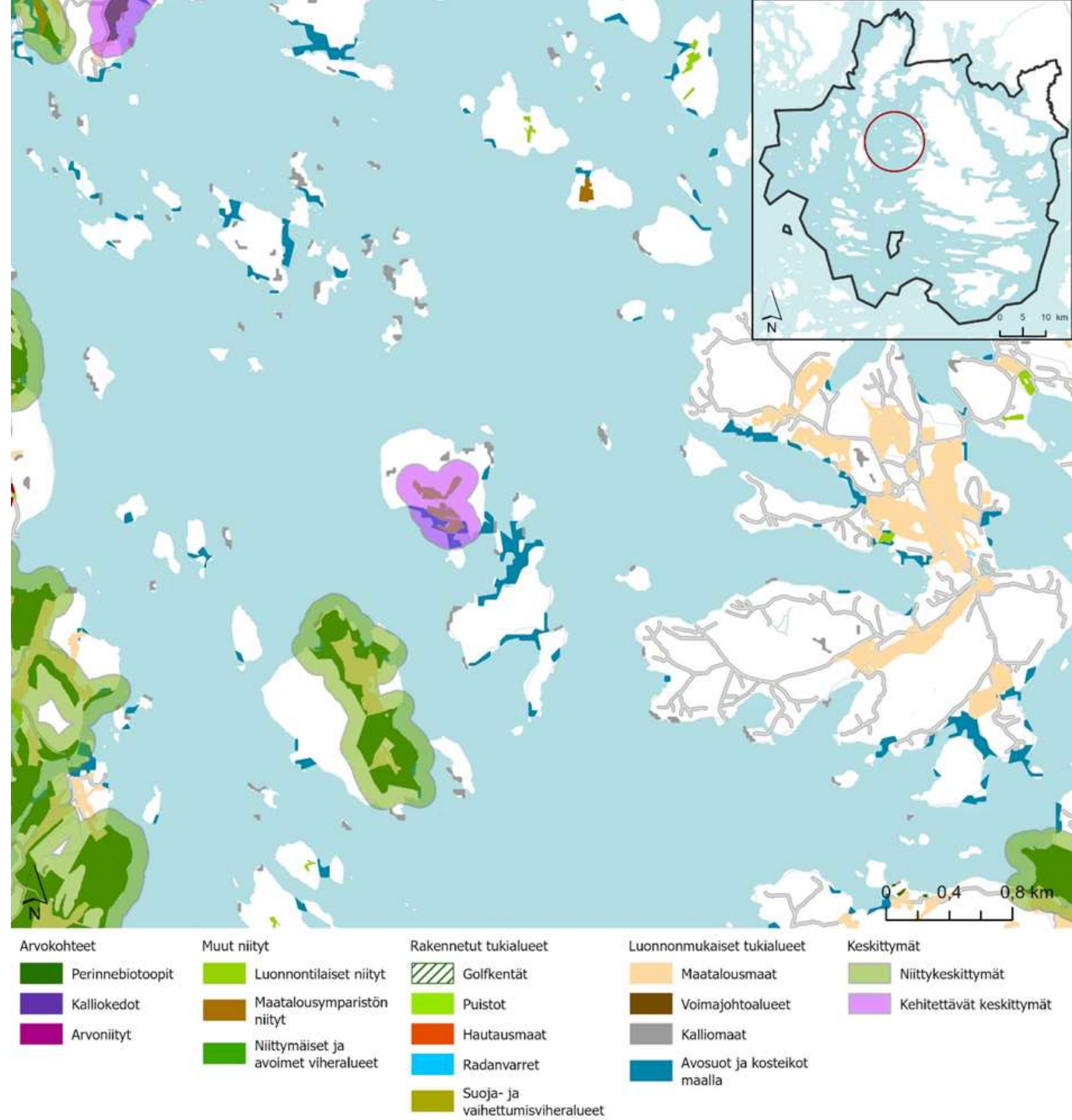
Naantalin suuret saaret

- Niittyverkosto on paikoin tiheämpi kuin Manner-Naantalissa.
- Yhteydet kulkevat osittain **maatalousalueiden, peltojen reunojen ja tienpientareiden** kautta.
- Yhteyksien vähäiset vaihtoehtoiset reitit korostavat niiden säilyttämisen merkitystä.
- Kehittämisessä kannattaa keskittyä **nykyisten yhteyksien ylläpitoon ja heikkojen kohtien vahvistamiseen.**

Naantalin saaristoalueet

- Niittyalueita ja -keskittymiä sijoittuu pienille, toisistaan erillään sijaitseville saarille.
- **Vesialueet rajoittavat alueiden välisiä yhteyksiä**, ja tukialueita on paikoin vähän.
- Kehittämisessä korostuvat olemassa olevien niittyjen säilyttäminen sekä niiden laadun ja hoidon jatkuvuuden turvaaminen.
- Paikalliset kehittämiskohteet voivat vahvistaa saarten sisäisiä niittyverkostoja.

Johtopäätökset

Naantalin niittyverkoston kokonaiskuva

- Niittyverkosto koostuu **monipuolisesti erilaisista ydin- ja tukialueista**, mutta on **kokonaisuutena hajanainen**.
- Alueet jakautuvat epätasaisesti muodostaen paikallisia niittykeskittymiä, mikä heikentää verkoston toiminnallista jatkuvuutta ja lisää eristyneisyyttä erityisesti pienialaisilla ja muista erillään olevilla kohteilla.
- Niittykeskittymien ja muiden ydinalueiden väliset etäisyydet sekä verkoston pirstoutuneisuus voivat heikentää lajien leviämismahdollisuuksia. Analyysi kuvaa rakenteellista kytkeytyneisyyttä, eikä se suoraan osoita lajien tosiasiallista liikkumista alueiden välillä.
 - Tätä selittää osaltaan alueen saaristomainen rakenne → lisää elinympäristölaikkujen välistä eristyneisyyttä toisistaan.
 - Verkoston pirstoutuminen heikentää niittylajien leviämistä ja lisää paikallisten populaatioiden häviämiskä.
 - Tämä korostaa ekologisten yhteyksien vahvistamisen tarvetta osana maankäytön suunnittelua.

Miten kunta voi hyödyntää niittyverkostanalyysiä?

1. Turvaa arvokkaat alueet

- Huomioi ydinalueet ja niittykeskittymät kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa.
- Varmista olemassa olevien niittyjen hoidon jatkuvuus.

2. Vahvista ekologisia yhteyksiä

- Tunnista verkoston katkoskohtia ja kohdista niihin hoitoa tai uusien niittyalueiden perustamista.
- Kehitä puistoja, tienpientareita ja muita avoimia alueita niittymäisemmiksi.

3. Kohdenna toimenpiteet paikallisiin tarpeisiin

- Hyödynnä paikkatietoa hoidon, kunnostamisen ja ennallistamisen suunnittelussa.
- Huomioi alueelliset erot: taajamien yhteydet, maatalousalueiden reunavyöhykkeet ja saariston niittykohteiden hoito.

Miksi tämä on hyödyllistä?

Niittyverkostanalyysi tuottaa paikkatietopohjaisen kokonaiskuvan, jonka avulla kunta voi tunnistaa sekä säilytettävät luontoarvot että konkreettiset kehittämiskohteet.

Kiitos! 😊

QR-koodissa linkki graduuni, jos haluat tutustua
tarkemmin!

Lähteet:

Farina, A. (2006) Principles and methods in landscape ecology: toward a science of landscape. 2. p. Springer, Dordrecht.

Fahrig, L. (2003) Effects of habitat fragmentation on biodiversity. Annual Review of Ecology, Evolution, and Systematics 34(1) 487–515. <https://doi.org/10.1146/annurev.ecolsys.34.011802.132419>

Faehnle, M. (2013) ViherKARA: Kaupunkiseutujen vihreän infrastruktuurin käsitteitä. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 39/2013. <http://hdl.handle.net/10138/42483>

Fischer, J. & Lindenmayer, D. B. (2007) Landscape modification and habitat fragmentation: a synthesis. Global Ecology and Biogeography 16(3) 265–280.

Forss, S. (2024) Perinnebiotooppien valtakunnallisen inventoinnin päivitys: Yhteenveto Suomen perinnebiotooppien tilasta 2023. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. <http://hdl.handle.net/10138/585594>

Gorris, P., Bodin, Ö., Giralt, D., Hass, A. L., Reitalu, T., Cabodevilla, X., ... & Westphal, C. (2025) Social-ecological perspective on European semi-natural grassland conservation and restoration: key challenges and future pathways. Biological Conservation 304 111038. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2025.111038>

Gummerus-Rautiainen, P., Alanen, A., Eisto, K., Ilmonen, J., Keskinen, H., Krüger, H., ... & Siitonen, J. (2021) Helmi-elinympäristöohjelma 2021–2030: Valtioneuvoston periaatepäätös. Valtioneuvosto, Helsinki.

Huhta, A. (2021) Opas perinnemaisemiin: niityt, kedot, ahot ja metsälaitumet. Vastapaino, Tampere.

Hæggström, C.-A., Peiponen, J., Heikkilä, T. & Vuokko, S. (1995) Toukohärkä ja kultasiipi: niityt ja niiden hoito. Otava, Helsinki.

Jylhäkankaas, T. & Esala, M. (2002) Niittvikasvien kasvupaikkavaatimukset maaperän suhteen. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Jokioinen.

Karilas, A., Oksanen, S. & Anttola, A. (2021) Perinnekeidoista kaupunkiniittvihiin: Helsingin niittyverkoston kehittäminen. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, Helsinki.

Lampinen, J. (2020) The conservation of declining grassland species in novel habitats. Turun yliopisto.

Kuusela, S., Annala, M., Kontula, T., Leikola, N., Määttä, A.-M., Virkkala, R. & Virtanen, E. (2022) Kohti kattavaa suojelualueverkostoa: luonnon monimuotoisuuden turvaamisen painopisteet Suomessa. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 18/2022. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. <http://hdl.handle.net/10138/344399>

SYKE (2022) Perinnebiotooppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/luontotyyppien-monimuotoisuus/luontotyyppien-uhanalaisuus/perinnebiotoopit> 10.12.2025

Tiainen, J., Kuussaari, M., Laurila, I. P. & Toivonen, T. (2004) Elämää pellossa: Suomen maatalousympäristön monimuotoisuus. Edita, Helsinki.

Turner, M. G. & Gardner, R. H. (2015) Landscape ecology in theory and practice: pattern and process. 2. p. Springer, New York. <https://doi.org/10.1007/978-1-4939-2794-4>

Väre, S. & Krisp, J. (2005) Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu. Suomen ympäristö 780. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Vierikko, K., Salminen, J., Niemelä, J., Jalkanen, J. & Tamminen, N. (2014) Helsingin kestävä viherrakenne: Miten turvata kestävä viherrakenne ja kaupunkiluonnon monimuotoisuus tiivistyvässä kaupunkirakenteessa – kaupunkiekologinen tutkimusraportti. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsinki.

Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma 2024–2030 (s.a.) Naantalin kaupunki, Naantali. https://www.naantali.fi/sites/default/files/media/file/Ymp%C3%A4rist%C3%B6-%20ja%20ilmasto-ohjelma%202024-2030_0.pdf 10.12.2025

TEHTÄVÄ ULKONA TAI ULOS IKKUNASTA KATSELLEN

Ohjeet

1. Käy pihalla tai katso ikkunasta, **näetkö niityn, niittyverkostoa tukevaa kasvillisuutta tai jotain, mitä voisi kehittää niittyverkostoa tukemaan.**
2. Jaa havaintosi kuvana ja/tai tekstinä Padlettiin tai kirjoita chattiin.

Co-funded by
the European Union

Umpeenkasvavat niityt hoitoon yhteistyöllä ja urakoinnilla

SLL:n Niityt kartalle ja kuntoon -webinaari
kunnille 28.10.2026

Eeva-Liisa Korpela, WWF Suomi

Esityksen valokuvat: Eeva-Liisa Korpela

Hanke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan unioni tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

Taustaa (1/2)

- Niitto ollut aiemmin normaali osa vuodenkiertoa, kun karjan talvirehu on kerätty niittämällä
- Nykyisin laidunnus on ylivoimaisesti tärkein perinnebiotooppien jatkuvan hoidon muoto
- Niittoa tehdään pääosin pienialaisina talkootöinä, käsin niittämällä
- Koneellinen niitto tyypillisempää esim. puistonurmikkokohteissa

Taustaa (2/2)

- Halusimme kokeilla, miten niittohoito saadaan käyntiin laajemmalla alueella, jossa useita kunnostusta kaipaavia kohteita
- WWF:n ja Lounais-Suomen EVK:n yhteinen pilotti Priodiversity LIFE -hankkeessa
- EVK etsi kohteet ja teki niille hoitosuunnitelmat sekä työohjeet
- Aloitimme työt pienialaisesti osalla kohteista kesällä-24, kaikki kohteet hoitoon kesällä-25 ja jatkohoito EVK:n kautta kesällä-26

Elinvoimakeskus

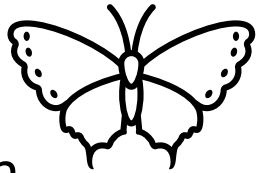
Uutta puhtia perinnebiotooppien niittohoitoon yhteistyöllä ja urakoinnilla | Metsähallitus

Projektissamme on mukana 12 kohdetta, joista kaksi Somerolla ja kymmenen Salossa

Salosta on mukana kaupungin omistama Liipauksen niitty sekä seurakunnan omistama Perttelin kirkon niitty, ja loput ovat yksityisessä maanomistuksessa

Kohteet alussa paikoin pahasti umpeenkasvaneita (runsaasti mm. mesiangervoa), mutta pohjalla hyvää lajistoa. Yhdellä kohteista esiintyy uhanalainen (VU) pikkuapollo.

Alueella myös laidunnusta. Laidunnus ja niitto menetelminä osin erilaisia:

- Niitto poistaa kerralla kaiken kasvillisuuden, josta voi olla hyötyä esim. eläinten valikoidessa syömiään kasveja. Muun osan kautta kasvillisuus saa olla rauhassa.
- Pitkään niittämällä hoidetut kohteet usein hyvin kukkarikkaita.
- Natura 2000 -luontotyypeistä löytyy kategoria nimeltään "Alavat niitetyt niityt", eli maininta nimenomaan niittohoidosta löytyy luontotyyppin nimestä. Tämä luontotyyppi on kirjattu suojelun perusteeksi esimerkiksi Rekijokilaakson Natura-alueella, jossa osa niittopilotin kohteista sijaitsee.
- !!! Mutta niittokone ei tuota esimerkiksi lantaa.

KOSKELAN NIITTY

Salon ja Someron kaupunkien alueella mutkittelevan Rekijokilaakson notkomaisemista löytyy yksi kaikkein kauneimmista niittotalkookohteista: Koskelan niitty. Yhdistys on hoitanut kohdetta niittämällä jo melkein 20 vuotta.

Kuvia ja kokemuksia niittopilotista

Tällä kohteella esiintyy huomionarvoisista kasvilajeista muun muassa ketoneilikkaa (silmälläpidettävä NT), aholeinikkiä, hakarasaraa ja peurankelloa.

Etualalla niittämätöntä kasvustoa. Käytännön vinkki: Jos haluat täysin avoimen niityn (myös vaikeammat paikat, kuten ojanpohjat siistittynä) tämä on hyvä teroittaa työkohteohjeessa ja urakoitsijan kanssa viestittäessä. "Konelähtöiselle" urakoitsijalle lajisto ja luontotyyppien hoidon tausta voi olla vieraampaa asiaa.

Kesällä 2024 kilpailutus jäi viime tippaan ja saimme vain yhden tarjouksen. Kesän 2025 laajemmat niittotyöt kilpailutimme neljänä eri pakettina, joihin saimme kolme tarjousta. Näistä valittiin hintojen perusteella kaksi eri tekijää.

Pilotin alkaessa koulutimme myös uusia urakoitsijoita Ammattiopisto Livian kautta, meille räätälöidyllä kurssilla (rahoitus Priodiversity LIFE)

Käytännön vinkki: Kulkureitit koneille ja niittomassan poiskuljetukselle on hyvä suunnitella varsinkin tällaisilla viljelysten keskellä olevilla kohteilla hyvissä ajoin.

Ylipäättään selkeä yhteydenpito maanomistajiin tärkeää ja tässä työnjako, jos on useampia toimijoita.

Opiskelijaryhmä saamassa oppia kesän-24 niitot tehneeltä JoMus Oy:ltä, jolla käytössä Brielmaier-niittokone

Kaltevatkaan joennotkoniityt eivät ole ongelma ja usein juuri tällaiset paikat ovat jääneet kasvamaan umpeen. Pitkille, mutta kapeille ja mutkitteleville alueille laidunnusta voi olla hankala järjestää. Myös suurpetotilanne on paikoin ongelma.

Niittomassaa tulee varsinkin aluksi todella runsaasti ja korjuuseen + poiskuljetukseen kannattaa varata ~ samanmoinen aika kuin itse niittoon. Oletettavasti massan määrä kuitenkin vähitellen vähenee, työ helpottuu ja kohdekohtaiset kustannukset pienenevät ajan myötä.

Kesällä-26 teimme osan
työstä käsin haravoimalla,
Priodiversity LIFE -hankkeen
talkooleirillä 4.-11.7.

Niittomassa kuljetettiin pressuilla läjitysalueelle ja yhdellä leirin kohteista (ei niittopilotin kohde) massa poltettiin raivausjätteen kanssa.

Perttelin kirkon niittyä on hoidettu jo aiemmin seurakunnan toimesta ja siellä on hieno kukkaloisto.

Lajistona on muun muassa keltamataraa, ruusuruohoa, peurankelloa ja ahdekaunokkia. Paljon pölyttäjiä liikkeellä!

Myös silmälläpidettävä ketoneilikka kukoistaa kirkon niityllä.

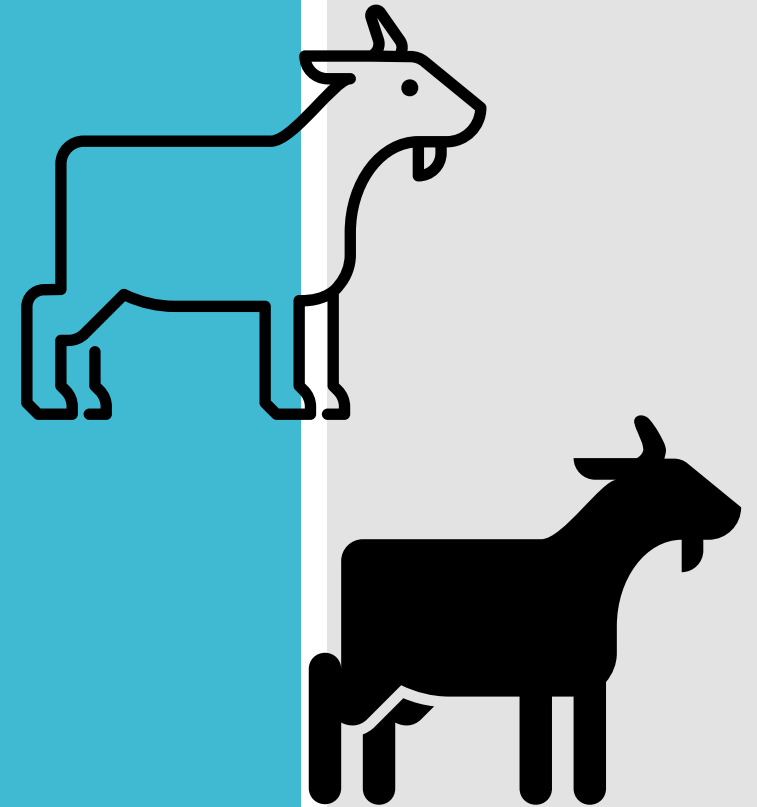
Kesän-26 leirillä tehtiin myös pienialaisesti käsinniittoa.

Lisäkokeilu Liipauksen niityllä Salossa

Vuohilaidunnus 4.-18.6.2026

Vuohet avuksi niittyjen umpeenkasvun ja
vieraslajien torjuntaan - Laidunpankki

Vuokrasimme 16 suomenvuohen katraan ja M&M Paakkinen Oy (= myös niittopilottimme yksi urakoitsija) rakensi aitauksen sekä järjesti vuohien päivittäisen valvonnan paikallisen 4H-kerhon kautta.

Vuohet "kaulasivat" puita tehokkaasti.

Sekä mylläsivät maaperää – uutta paahdeympäristöä!

Joenrantaan – jossa kasvaa vieraslaji jättipalsamia –
vuohet eivät lyhyen laidunjakson ja runsaan
kasvillisuuden vuoksi ehtineet.

Laitumen yläosa tuli kuitenkin pienen
alkuepärröinnin jälkeen varsin hyvin syödyksi.

Mitä seuraavaksi?

- Edessä pilotin tulosten kokoaminen ja raportointi
- Mallin levittäminen muille alueille ja niittojätteen hyötykäytön pohdinta – ravintoarvot hyvät esim. harrastehevosille
- Isona kysymyksenä rahoitus
- Viestimme on kuitenkin positiivinen: maisema avartuu, lajit ja luontotyytit voivat paremmin ja toiminta tarjoaa toimeentuloa mm. urakoitsijoille
- Ja loppuun vielä muistutus: Niitto ja laidunnus eivät ole kilpailevia ennallistamistoimia, vaan molempia tarvitaan!

Kiitos!

Saa olla yhteydessä:
eeva-liisa.korpela@wwf.fi

Suojelemme luontoa ja ratkaisemme
ympäristöongelmia
– luonnon ja ihmisten hyväksi

together possible™

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Länsi-Uudenmaan luontohelmet

Niityt kartalle ja kuntoon
Webinaari 28.10.2026

Yhdistys- ja kuntayhteistyö

Jari Kurjonen, hankevastaava
Kaisa Kauranen, luonnonhoidon koordinaattori

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri - luonnonhoito

- Yli 20 vuoden kokemus luonnonhoidosta
- Laaja yhteistyöverkosto
- Toimintamallit ja hankeosaaminen
- Julkisesti ja yksityisesti rahoitettuja hankkeita
- Vuonna 2026 yhteistyötä 10 Uudenmaan kunnan kanssa
- Jatkuva toiminnan kehittäminen

Kuntayhteistyön käytännöt

- Kunta ostaa palvelun, hanke toteuttaa
- Kohteiksi valitaan luontoarvoiltaan tärkeitä kohteita
- Kohteiden hoito suunnitellaan yhdessä (Elinvoimakeskus mukana)
- Kirjallinen työtilaus, jossa on kohteet ,työlajit, henkilötyöpäivät, yhteyshenkilöt mainittu
- Sovitaan vastuut etukäteen, esim. kunta vastaa jäteaineksen pois viennistä kohteelta (niittoaines, vieraslajijäte, raivuuaines) tai konetyöstä
- Pitkäaikainen yhteistyö mahdollistaa laadukkaan ja monipuolisen luonnonhoidon
- Yhteiset viestintäkäytännöt

28.10.2026

Miksi kannattaa tehdä yhteistyötä yhdistysten kanssa?

- Resurssit käytetään tehokkaammin
- Mahdollisuus hankerahoitukseen
- Yhteinen asiantuntemus ja paikallistuntemus
- Luotettava ja sitoutunut kumppani
- Yhteistyöllä saadaan enemmän tuloksia
- Positiivinen näkyvyys ja työllistävä vaikutus
- Laadukas ja pitkäjänteinen luonnonhoito

Yhteistyön haasteita ja niiden ratkaisuja

- Yhteyshenkilö vaihtuu
- Tiedonkulku katkeaa
- Päätöksenteko viivästyy
- Työnjako ja vastuut jäävät epäselviksi
- Työkuorma kasvaa
- Jatkorahoituksen epävarmuus

Ratkaisun avaimet:

- Nimetyt vastuuhenkilöt
- Yhteinen suunnittelu ja selkeä työnjako
- Säännöllinen yhteydenpito
- Ennakoiva rahoitussuunnittelu

Lisäksi yhteistyön etenemistä seurataan koko hankkeen ajan, jotta muutoksiin voidaan reagoida ajoissa (esim. ohjausryhmä).

28.10.2026

Millaisia tuloksia olemme saavuttaneet

- Luonto säilyy monimuotoisempana
- Kustannustehokas luonnonhoito
- Laajemmat toimintaverkostot ja yhteistyö
- Kuntalaisten osallistuminen ja talkoot
- Tietoisuus luonnonhoidosta lisääntyy
- Työllistävä vaikutus
- Kuntalaisten myönteinen suhtautuminen luonnonhoitoon

Kuva: Lauhahiipijä ahdekaunokilla, Salmenpellon niitty, Lohja. 29.7.2026 Julius Granström.

28.10.2026

Mistä yhteistyökumppaneita?

- Suomen luonnonsuojeluliitto
 - 15 piiriä
 - noin 150 paikallisyhdistystä
 - Perinnemaisemaryhmä UUPE Uudellamaalla
 - Yhteystiedot sll.fi
- Muita mahdollisia yhteistyötahoja
 - 4H
 - Partio
 - Perinnemaisemayhdistys
<https://www.perinnemaisemat.fi/>
 - Oppilaitokset, joissa koulutetaan ympäristöhoitajia, esim. Hyria, Keuda, Livia, Stadia
 - Pienet paikalliset alan yritykset

Hankkeen kotisivut, Facebook ja tapahtumat

- Hankkeen kotisivut
 - Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kotisivujen alaisuudessa
 - <https://www.sll.fi/uusimaa/helmiketo/>
- Hankkeen Facebook-sivu
 - <https://www.facebook.com/profile.php?id=100083230814088>
- Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin sivuilla hankkeen tapahtumakalenteri
 - <https://www.sll.fi/uusimaa/tapahtumat>

Länsi-Uudenmaan luontohelmet yhteystiedot

- Ursula Immonen, toiminnanjohtaja, SLLUP
 - +358 44 258 0598, ursula.immonen@sll.fi
- Jari Kurjonen, hankevastaava,
 - +358 50 543 6578, jari.kurjonen@sll.fi
- Kaisa Kauranen, hankekoordinaattori,
 - +358 50 556 8819, kaisa.kauranen@sll.fi
- Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry,
 - Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki, www.sll.fi/uusimaa

TEHTÄVÄ PIENRYHMISSÄ: Niittyverkoston kehittäminen

Ohjeet

1. Mieti, miten kuntasi niittyverkostoa voidaan kehittää:

- a) Mikä on hyvin jo nyt?
- b) Miten niittyjen määrää voidaan lisätä?
- c) Miten niittyverkoston laatua voidaan parantaa?

2. Siirrytään pienryhmiin ja jaetaan ajatukset.

3. Listatkaa parhaat ideat Padlettiin tai chattiin.

Määrä:

Esim. missä voimme muuttaa nurmikoita niityiksi? Tai mihin voimme perustaa uusniittyjä?

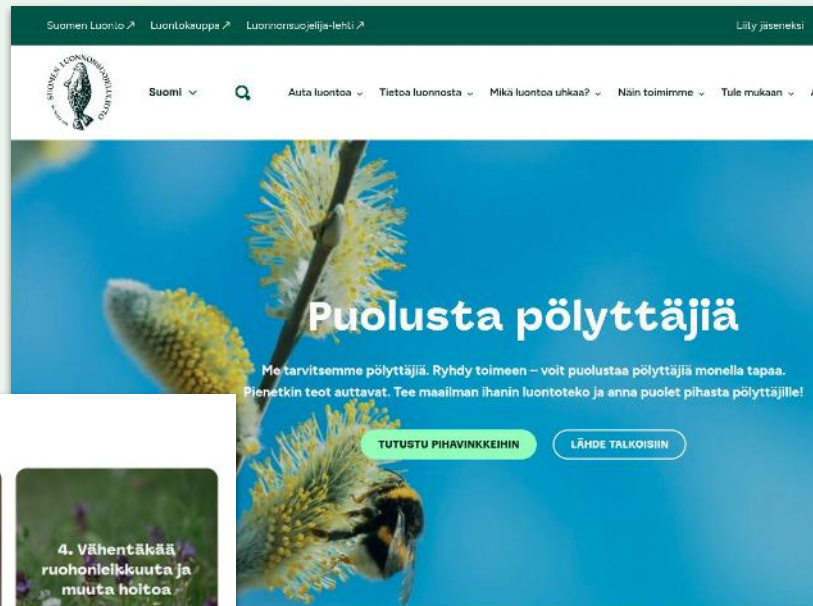
Laatu:

*Esim. voimmeko kunnostaa perinneympäristöjä?
Mihin voimme lisätä kukkia sekä pesä- ja suojapaikkoja pölyttäjille? Missä pitää torjua haitallisia vieraslajeja?
Voidaanko tienlaitojen niittoa muuttaa?*

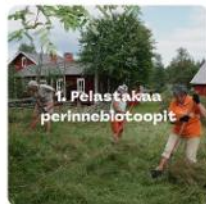
LUONNONSUOJELULIITON MATERIAALEJA KUNNILLE

Puolusta pölyttäjiä -verkkosivut

- [Puolusta pölyttäjiä -verkkosivuilla](#) on vinkkejä pölyttäjien auttamiseen
 - Vinkkejä yksityispihoille
 - Vinkkejä taloyhtiöille
 - Vinkkejä muuhun toimintaan
 - [Vinkkejä kunnille](#)

Viheralueista pölyttäjien keitalta

Koulutuspaketti itseopiskeluun

- Tutustuttaa luonnonvaraisiin pölyttäjiin ja niiden tarpeisiin
- Tarjoaa keinoja pölyttäjien auttamiseen kuntien viheralueilla
- Esittelee haitallisia vieraslajeja ja niiden torjuntaa
- Koulutuspaketti löytyy

[Luonnonsuojeluliiton materiaalipankista](#)

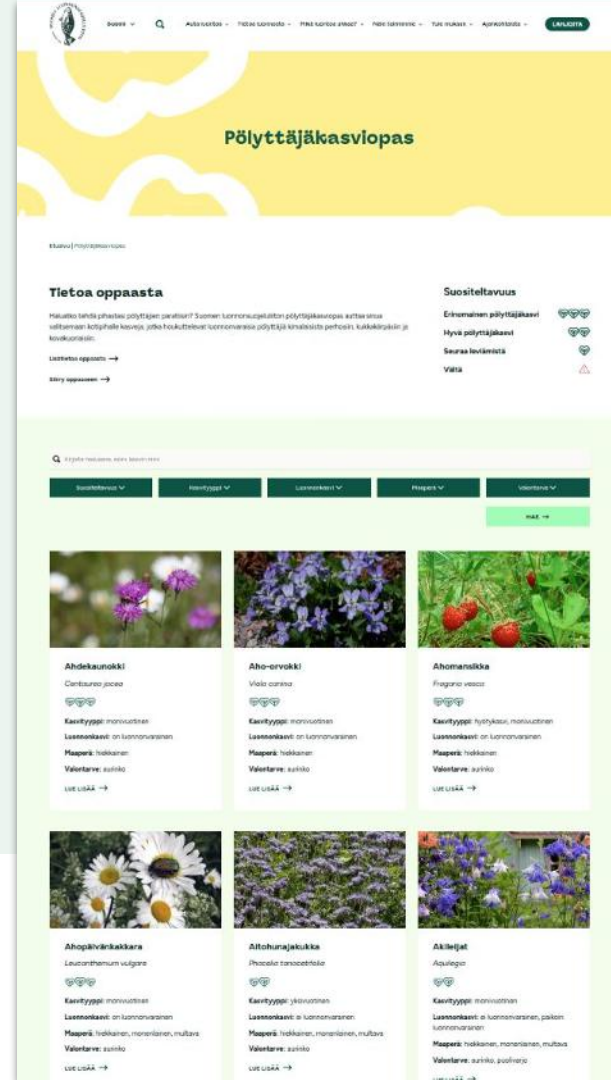
Tulostettavat infokyltit

- Tulostettavat, A3-kokoiset kyltit sopivat esimerkiksi kunnan viheralueille ja kuntalaisten kotipihoille
 - Tähän kehittyy pölyttäjäystävällinen niitty
 - Pesäpaikkoja pölyttäjille
 - Lähiluonnon monimuotoisuutta
 - Tässä hoidetaan perinneympäristöä
 - Älä vie puutarhajätettä luontoon!
- Alanurkassa on tilaa kunnan logolle

Pölyttajäkasviopas

- Ilmainen opas Luonnonsuojeluliiton verkkosivuilla: sll.fi/polyttajakasviopas
- Kannustaa suosimaan pihoilla erityisesti paikallisia luonnonkasveja
- Lisäksi mukana pölyttäjille mieluisia koriste- ja hyötykasveja
- Varoittaa myös puutarhoissa yleisistä haitallisista vieraslajeista

Tilattavat koulutukset ja tapahtumat

- Viheralue pölyttäjien silmin -ulkotyöpaja
- Pölyttäjäystävällinen kunta -työpaja (tai luento)
- Haitalliset vieraslajit hallintaan -maastokävely
- Matkalla vieraslajisankariksi -työpaja (tai luento)
- Päivystävä Pörriäinen
 - Esittelee tapahtumissa luonnonvaraisia pölyttäjiä ja niiden auttamista
- Lue lisää näistä ja muista tapahtumista

[Luonnonsuojeluliiton verkkosivuilta](#)

Pölyttäjäystävällinen kaupunki -työpaja Porissa (yllä) ja Päivystävä Pörriäinen Naantalın museolla (alla). Kuvat: Emilia Pippola

Anna palautetta!

Uusniitty Tampereen Nekalassa. Kuva: Titta Vikstedt

Kiitos!

Emilia Pippola
emilia.pippola@sll.fi
044 493 8495

Kaupunkiketoa Liedossa. Kuva: Titta Vikstedt

Euroopan unionin
osarahoittama